

Nr 62

Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i lagen (1929: 77) om trafikförsäkring å motorfordon; given Stockholms slott den 9 mars 1973.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitieärenden, föreslå riksdagen att bifalla det förslag om vars avlåtande till riksdagen föredraganden hemställt.

GUSTAF ADOLF

CARL LIDBOM

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att det belopp om 1 milj. kr. som f. n. begränsar försäkringsgivares ansvarighet enligt trafikförsäkringslagen vid egendomsskada höjs till 5 milj. kr. för varje händelse som medför skada.

Förslag till**Lag om ändring i lagen (1929: 77) om trafikförsäkring å motorfordon**

Härigenom förordnas, att 11 § lagen (1929: 77) om trafikförsäkring å motorfordon skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*11 §¹

Försäkringsgivarens ansvarighet skall för varje händelse, som medför skada, täcka skadestånd om tillhoppa tjugufem miljoner kronor i anledning av personskada samt om tillhoppa *en miljon* kronor i anledning av skada å egendom.

Försäkringsgivarens ansvarighet skall för varje händelse, som medför skada, täcka skadestånd om tillhoppa tjugufem miljoner kronor i anledning av personskada samt om tillhoppa *fem miljoner* kronor i anledning av skada å egendom.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1973. Äldre lag gäller fortfarande beträffande ansvarighet för händelse som inträffat dessförinnan.

¹ Senaste lydelse 1969: 675.

Utdrag av protokollet över justitieärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 9 mars 1973.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, HOLMQVIST, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, ODHNOFF, MOBERG, BENGTS-SON, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Statsrådet Lidbom anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändring av försäkringssumman för egendomsskada vid trafikförsäkring på motorfordon* och anför.

Ägare av motorfordon är enligt lagen (1929: 77) om trafikförsäkring å motorfordon (trafikförsäkringslagen) skyldig att ta och vidmakthålla trafikförsäkring för fordonet (1 §). Försäkringen skall för den som på grund av skada i följd av trafik med fordonet i Sverige enligt lag är berättigad till skadestånd av fordonets ägare, brukare eller förare medföra rätt att få ut skadeståndet av försäkringsgivaren. Om denne inte har gjort annat förbehåll, gäller försäkringen också som ansvarsförsäkring mot försäkringstagarens ansvarighet för sådan skada (3 §). Försäkringsgivarens ansvarighet skall för varje händelse som medför skada täcka skadestånd om sammanlagt 25 milj. kr. med anledning av personskada samt 1 milj. kr. med anledning av egendomsskada (11 §). Dessa belopp gäller sedan den 1 januari 1962. Dessförinnan utgjorde beloppen 600 000 resp. 50 000 kr. Vid personskada före den 1 januari 1970 var ansvarigheten dessutom begränsad till 1 milj. kr. för varje skadad eller dödad person.

Försäkringsinspektionen har med skrivelse till Kungl. Maj:t den 9 januari 1973 överlämnat en hemställan från trafikförsäkringsföreningen till inspektionen den 24 november 1972, vari föreningen påkallar inspektionens medverkan till en ändring av 11 § trafikförsäkringslagen så att ansvarighetssumman för egendomsskada ökas till 5 milj. kr. I sin skrivelse ansluter sig inspektionen till föreningens förslag.

Efter remiss har yttranden över inspektionens skrivelse avgetts av försvarets civilförvaltning, statens vägverk, statens naturvårdsverk, skadeståndskommittén, Sveriges advokatsamfund, Svenska försäkringsbolags riksförbund, Folksam, Motororganisationernas samarbetsdelegation och Sveriges trafikbilägares riksorganisation.

Vid tillkomsten av nu gällande ansvarighetsbelopp om 1 milj. kr. vid egendomsskada framhöll dåvarande chefen för justitiedepartementet,

att man vid bedömningen av frågan om trafikansvarighetsmaximum i första hand borde beakta att ett så fullständigt skydd som möjligt bereddades den skadelidande, bilägaren och föraren, utan att väsentliga olägenheter uppstod från försäkringssynpunkt (prop. 1961: 113 s. 17). En höjning av ansvarighetssumman till 1 milj. kr. i stället för till 500 000 kr., som även hade föreslagits, borde ha jämförlevis liten betydelse för den erforderliga återförsäkringen. Försäkringsskyddet kunde därför enligt departementschefens mening utan menliga konsekvenser från kostnadssynpunkt utvidgas så att det i större utsträckning räckte även en katastrofrisk, som visserligen var mindre sannolik men dock möjlig. Att det svenska ersättningsmaximum i detta begränsade avseende blev högre än i andra länder borde inte utgöra något hinder. Departementschefen förordade därför, att försäkringsgivarens ansvarighet maximerades till 1 milj. kr. i anledning av egendomsskada.

Trafikförsäkringsföreningen har i sin nu aktuella hemställan uttalat, att man befarar att gällande maximum för egendomsskada kan komma att visa sig otillräckligt. Svenska åkeriförbundet har sålunda föreslagit en höjning därav och åberopat bl. a. den s. k. fenololyckan i Danmark. Förbundet har även framhållit att en kollision mellan bil och tåg eller utrunnen olja från en tankbil kan få svåra ekonomiska konsekvenser. Föreningen har tillagt att det på senare tid har förekommit ett par fall hos försäkringsbolagen där fråga kunde vara om skadebelopp som uppgick till betydligt mer än 1 milj. kr., i något fall till omkring 5 milj. kr. Enligt föreningen har försäkringsbolagen beslutat genom ett frivilligt åtagande, gällande skadefall efter den 1 juli 1972, öka ansvarighetssumman för egendomsskada till 5 milj. kr., t. v. i form av en bilansvarighetsförsäkring som täcker ansvaret mellan 1 och 5 milj. kr. Kostnaderna för skador inom detta ansvarsområde belastar övrig motorfordonsförsäkring. Eftersom försäkringsbolagens åtaganden bör vara identiska med dem som föreskrivs i trafikförsäkringslagen önskar föreningen en lagändring.

Samtliga remissinstanser har tillstyrkt, att ansvarighetsbeloppet vid egendomsskada höjs till 5 milj. kr. Naturvårdsverket har anfört, att trafikolyckor i samband med biltransporter av hälso- och miljöfarliga ämnen otvivelaktigt kan leda till omfattande skador. Det framlagda förslaget står enligt verket i god överensstämmelse med annat lagstiftningsarbete som bedrivs för att motverka skador vid hanteringen av hälso- och miljöfarliga varor.

För egen del anser jag att det principiella resonemang som departementschefen förde i 1961 års proposition alltså bör vara ledande. En totalbegränsning av försäkringsansvaret måste således behållas med hänsyn till återförsäkringsbehovet. Ansvarighetsmaximum bör även enligt min mening sättas så högt att ett i realiteten fullständigt skydd bereds den skadelidande, bilägaren och föraren. Det synes uppenbart att ris-

kerna för omfattande skador av biltrafik har ökat under senare år. Av trafikförsäkringsföreningens uttalande framgår också att fall redan har inträffat där skadebelopp överstigande lagens maximibelopp är aktuella. Skäl föreligger därför att höja det nuvarande beloppet. I likhet med försäkringsinspektionen, trafikförsäkringsföreningen och remissinstanserna finner jag en höjning till 5 milj. kr. vara lämplig. Mot bakgrund av att försäkringsbolagen redan frivilligt åtagit sig den nu föreslagna ökningen av ansvarighetssumman utan premiehöjning torde förslaget kunna genomföras utan menliga konsekvenser från kostnadssynpunkt.

Under hänvisning till det anförda förordar jag att 11 § trafikförsäkringslagen ändras på sådant sätt att begränsningen av försäkringsgivares ansvarighet vid egendomsskada höjs till 5 milj. kr. för varje händelse som medför skada.

Lagändringen bör träda i kraft den 1 juli 1973. Paragrafen i sin nya lydelse synes enligt allmänna grundsatser bli tillämplig endast på skadefall som inträffar efter ikraftträdandet. Någon särskild övergångsbestämmelse är därför i och för sig inte nödvändig. I klarhetens intresse förordar jag dock att det i likhet med vad som har skett tidigare ges en uttrycklig föreskrift om att äldre lag skall tillämpas i fråga om ansvarighet för händelse som har inträffat dessförinnan.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att antaga inom justitiedepartementet upprättat förslag till lag om ändring i lagen (1929: 77) om trafikförsäkring å motorfordon.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gunnel Anderson

